

BAJKE, PRIČE I LEGENDE:

nezaobilazne stube u odgoju i obrazovanju

ZAŠTO U DANAŠNJE DIGITALNO DOBA PRIČAMO BAJKE I PRIČE?

- ❖ Bajke koje su mi ispričane u djetinjstvu imaju dublje značenje od istina kojima me život naučio. (F. Schiller)
- ❖ Čitajte djeci bajke ako želite da budu pametna. Ako želite da budu još pametnija, čitajte im još više bajki... (A. Einstein)
- ❖ Oni koji pričaju priče usađuju nadu ponovno, ponovno i ponovno. (W. Disney)
- ❖ Oni koji ne pričaju i ne slušaju priče žive samo za trenutak sadašnjosti, a to nije dovoljno. (I. B. Singer)

ŠTO JE BAJKA?

- ❖ kraća pripovijest koja se temelji prije svega na mašti
- ❖ nema određenog vremena i prostora
- ❖ vladaju zakoni koji izmiču svakoj logici
- ❖ susrećemo se s fikcijom i čudom
- ❖ etika dobra i zla
- ❖ bajke su priče procesa

KAKO SU NASTALE BAJKE

- ❖ Nekad davno ljudi su počeli pričati izmišljene priče uz ognjišta nakon večere.
- ❖ „Priče su bile duboke i tamne kao gusta šuma, gdje životinje govore i gdje žive patuljci, vile i druga zadivljujuća bića.”
- ❖ Kako je vrijeme prolazilo, bajke i priče su prikupljane i zapisivane.
- ❖ Bajke su zapisane u zadnjih 200 godina, a pričale su se stotinama pa i tisućama godina.

DOPRINOS DJEČJOJ MAŠTI

- ❖ *Djeca trebaju priče, a priče trebaju djecu.* (V. Velički)
- ❖ Nepochjenjiva vrijednost: daju dječjoj mašti nove dimenzije koje odrasli katkad teško mogu zamisliti. (Bruno Bettelheim)
- ❖ obogaćuju i oslobađaju dječju maštu
- ❖ oslobađaju nesvjesne pritiske
- ❖ predlažu rješenja egzistencijalnih problema

OBRAZOVNA VRIJEDNOST BAJKE

- ❖ izražavanje i uspoređivanje vlastitih iskustava, emocija i misli
- ❖ djeca uče izražavati želje, strahove i očekivanja
- ❖ produbljivanje izvornog iskustva i razumijevanja teksta
- ❖ povezivanje maštovitih prikaza prostora i vremena s vlastitim iskustvima iz svakodnevnog svijeta
- ❖ usvajanje govora (usvaja se ne samo govoreći već i slušajući)
- ❖ obogaćivanje kognitivnog svijeta
- ❖ prenošenje kulturnog nasljeđa koje nalazi svoj izraz u bajkama

ODGOJNA VRIJEDNOST BAJKE

- ❖ Obogaćivanje emocionalnog svijeta, bajke pomažu u prepoznavanju i razvijanju istinskih vrijednosti.
- ❖ Bajka nudi djetetu jednostavan uvid u dobro i zlo.
- ❖ U bajkama redovito pobjeđuje dobro, dobro se nagrađuje, a zlo kažnjava – pouka za život kakav bi trebao biti.
- ❖ ljekoviti učinak na djetetovu emocionalnu ravnotežu
- ❖ uvođenje djeteta u svijet odraslih
- ❖ likovi iz bajki se bore i pobjeđuju u teškim situacijama

ZAŠTO SU NEKE BAJKE STRAŠNE?

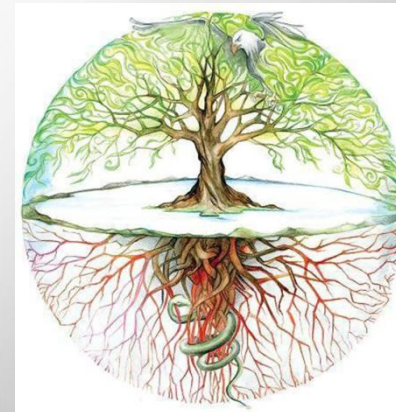
- ❖ Uz bajku se dijete nauči bojati.
- ❖ Vježba reakciju na strah, gubitak, razočarenje...
- ❖ Bajke djecu pripremaju za život.
- ❖ Bolje je da djeca po prvi puta dožive strašne događaje u sigurnosti doma, škole ili vrtića nego u stvarnosti.
- ❖ Bajke nas vode kroz različite osobne i vlastite tjeskobe, ali na najsigurniji mogući način – kroz fantaziju.

TERAPEUTSKO DJELOVANJE BAJKI I PRIČA

- ❖ kontrola problema problematičnog ponašanja
- ❖ Bajke pomažu kod tjeskobe i u kriznim situacijama kao što su:
  - strah od odvajanja
  - zadirkivanje
  - rivalstvo između braće i sestara
  - noćne more
  - tuga

PRIČANJEM DO ČITANJA

pričanje

- ❖ pripovjedač je slobodan
- ❖ vlastita interpretacija
- ❖ neposrednija veza između pripovjedača i publike, stvara se bliskost
- ❖ kreativan čin, stvaralačka aktivnost

čitanje

- ❖ čitač je vezan za tekst
- ❖ tekst je zadan
- ❖ između čitača i publike je tekst

PRIČAM TI PRIČU

PROJEKT KNJIŽNICE OŠ DONJA STUBICA

- ❖ Projekt se provodi zadnjih 10-tak godina.
- ❖ Učenici 1. razreda svaki tjedan tijekom prvog polugodišta u knjižnici slušaju bajke i priče.
- ❖ Zadnji tjedan prije polugodišta učlanjuju se u knjižnicu.

PRIČAM TI PRIČU

- ❖ Kroz pripovijedanje učenici:
  - upoznaju knjižnicu i knjižničarku
  - udomaćuju se u knjižnici
  - ulaze u svijet knjiga
  - stječu motivaciju za čitanje

DAN BAJKI I PRIČA

BAJ(KAJ)MO I PRI(ČA)JMO S MA(ŠTO)M

- ❖ 1. Dan bajki, Krapina 2018.
- ❖ pričanje za djecu: T. i R. Gatalica i D. Pelko, za odrasle: J. Held, M. Peršić i T. i R. Gatalica
- ❖ predavanja: Dr. Sc. M. Hameršak i dr. sc. D. Zalar
- ❖ radionice: M. Peršić, S. Pribić, Ž. Vrbanc, N. i M. Lončar i I. Bašić

DAN BAJKI I PRIČA

BAJ(KAJ)MO I PRI(ČA)JMO S MA(ŠTO)M

- ❖ 2. Dan bajki, Krapina 2019.
- ❖ pričanje za djecu: N. Mihaljević, V. Mokrovčak i D. Pelko, za odrasle: T. Mravak, M. Peršić i I. Krušelj Vidas
- ❖ predavanja: dr. sc. V. Velički i J. Barišin
- ❖ radionice: M. Peršić, S. Peregrin, N. Mihaljević, N. i M. Lončar, B. Krnjaić i A. Tufekčić

DAN BAJKI I PRIČA

BAJ(KAJ)MO I PRI(ČA)JMO S MA(ŠTO)M

❖ **Krapina, 4. travnja 2020.**

❖ 10,00 – 10,45 OŠ „Ljudevit Gaj“: Pričam ti priču (pričanje bajki i priča za djecu): Lutkarska grupa knjižnice Selčina, S. Peregrin i D. Pelko

❖ 11,15 – 13,00 Srednja škola: Plenarni dio programa: dr. sc. Marina Gabelica, Frida Bišćan, Karolina Holub, Dragana Koljenik

❖ Radionice: J. Held, M. Peršić, S. Peregrin, M. Stažnik i S. Pribić

❖ 17,00 – 19,00 GK – Pričom te zovem (pričanje bajki i priča za odrasle): Jasna Held, Margareta Peršić i Ines Krušelj-Vidas

LITERATURA:

- ❖ Bettelheim, B. Smisao i značenje bajki (2004). Cres: Poduzetništvo Jakić
- ❖ Buljan, I. (2011). Uspavljivanje uz bajku najljepši je dio dana. Školske novine, br. 8
- ❖ Buljan, I. (2016). Bajke su važne za razvoj djeteta. Školske novine, br. 4
- ❖ Grgar, M. (2016). Metodički aspekti pričanja priča učenicima razredne nastave: diplomski rad. Petrinja
- ❖ Povoden, M. (2019). Čarobni i „čudotvorni” svijet bajki, Školske novine, br. 38
- ❖ Velički, V. (2013) Pričanje priča – stvaranje priča: povratak izgubljenom govoru. Zagreb: Alfa